

Іван ВЕРЕМІЙЧИК,
доцент Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки

Методичні розробки окремих уроків трудового навчання за новими підручниками (3 клас)

Тема. Моделі в техніці оригамі.

Мета. Ознайомити учнів з моделями парашутів, закріпити вміння і навички з техніки оригамі. Розвивати у дітей технічний кругозір. Виховувати інтерес до спортивних змагань з літальних моделей.

Об'єкт праці: моделі парашутів.

Матеріали та інструменти: цигарковий або кольоровий папір, нитки, клей, пластилін, ножиці.

Наочність: малюнки парашута та зразки круглого та квадратного парашутів.

Хід уроку

I. Організація учнів до уроку.

Учитель доручає черговим перевірити наявність в однокласників паперу, ниток, ножиць.

II. Мотивація навчально-трудової діяльності.

— Ми з вами вже виготовляли технікою оригамі декоративні квіти, а на цьому уроці цією ж технікою виготуємо моделі парашутів.

Учитель демонструє малюнки та зразки моделей.

III. Вступна бесіда.

— Діти, для чого використовують парашути? (Для посадки людей з літака на землю).

— Парашути використовують не тільки для м'якої посадки людей-парашутистів з літака на землю, а й для доставки в бездоріжні місця різних вантажів (необхідної техніки, різних продуктів, медикаментів тощо).

Купол парашута виготовляють з тонкої, але дуже міцної тканини. До нього кріплять за допомогою

строп (тонких міцних тросів) спорядження для утримання людини або вантажу. Дуже важливо укласти парашут, від цього залежить розкриття купола в повітрі та успішного приземлення. (Учитель також згадує про десантні війська в українській армії, в якій нинішні школярі служитимуть і, ймовірно, що хтось із них здійснюватиме стрибки з парашутів).

– Може з вас хто здогадається, для чого посередині в куполі невеличкий отвір? (Щоб швидко розкривався парашут).

– Так, щоб у нього краще і швидше заходило повітря і купол наповнювався ним. (Учитель показує купол на моделі парашута та демонструє його розкриття).

IV. Послідовність трудових дій.

Круглий парашут.

Щоб парашут легко розкривався, доцільно виготовити його з цигаркового паперу або тоненького обгорткового.

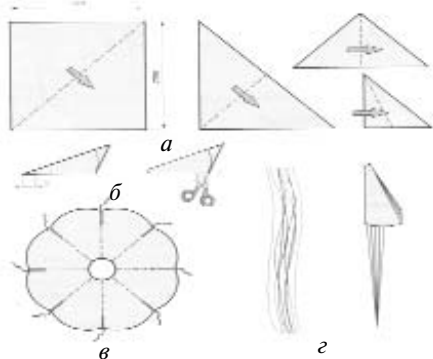
1. Вирізають квадрат зі стороною приблизно 20 см і перегинають та складають його, як показано на малюнку.

2. З вузького боку складеної заготовки парашута на відстані 2–3 мм відрізають папір для утворення купольного отвору.

3. З протилежного боку заготовки проводять напівкруглу лінію і відрізають зайвий папір.

4. Для строп заготовляють 8 відрізків катушкових ниток, довжина яких дорівнює 1,5 діаметра парашута.

5. Розкладають купол парашута і приклеюють стропа в місцях згину (можна прикріпити стропа скотчем).

6. Після повного висихання клею складають парашут, підрівнюючи і зв'язуючи стропа у вузлик.

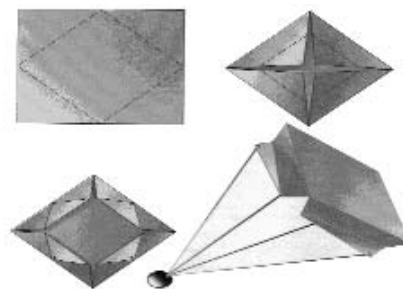
7. Виліплюють з пластиліну фігурку парашутиста або кульку і скріплюють з вузликом строп.

Квадратний парашут.

1. Вирізають квадрат з кольорового паперу і згинають кути, як показано на малюнку.

2. Проколюють шилом дірочки з чотирьох боків і прив'язують нитки-стропа до купола парашутів.

3. Скачують з пластиліну кульку чи фігурку парашутиста і скріплюють зі стропами.

V. Самостійна робота учнів.

Завдання третьокласники мають виконувати диференційовано. Більшість учнів класу виготовляє круглий парашут, а учням, які не завжди справляються із завданням, можна порекомендувати виготовлення квадратного парашута.

Під час практичної роботи вчитель стежить за діяльністю всього класу й кожного учня зокрема. Звертає увагу на послідовність складання круглого парашута, в разі необхідності допомагає його скласти. Учитель рекомендує учням з власної уяви щось намалювати на куполі парашута за час, поки висохне клей на кріпленні строп.

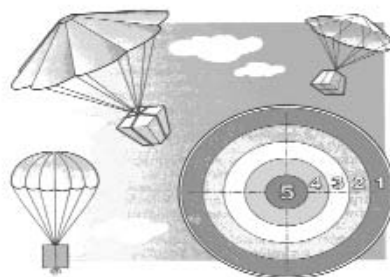
VI. Аналіз та оцінювання учнівських робіт.

Кілька виготовлених парашутів круглої та плоскої форм колективно аналізують. Звертають увагу на зовнішній вигляд і розкриття його в повітрі та приземлення. Решту робіт учитель оцінює самостійно.

VII. Підсумок уроку.

Підсумовуючи урок, учитель рекомендує учням в післяурочний час позмагатися на точність приземлення парашута. Роз'яснює, як найкраще це зробити.

На шкільному спортивному майданчику (біля підвищеного місця, драбини) малюють крейдою коло діаметром 1 м, а всередині його ще 4 кола менших діаметрів. Пишуть у найменшому крузі цифру "5" і відповідно 4, 3, 2, 1 в інших кругах.

З підвищеного місця учасники змагання за чергою пускають парашути, враховуючи відстань до визначеного місця приземлення, а також силу і напрямок вітру. Із п'яти запусків перемагає той, хто набрав найбільше балів, його парашут найточніше приземлився.

VIII. Прибирання робочих місць.

Тема. Робота з пластиліном.

Мета. Закріплювати вміння і навички учнів з ліплення об'ємних форм з пластиліну. Розвивати образне мислення, фантазію, уяву. Виховувати у дітей любов до усної народної творчості.

Об'єкт праці: казкові персонажі з пластиліну.

Матеріали, інструменти та приладдя: пластилін, стеки, пластмасова дощечка.

Наочність: ілюстрації до казок "Колобок", "Золота рибка", зразки пластилінових фігурок казкових персонажів.

Хід уроку

I. Організація учнів до уроку.

Учитель дає завдання черговим роздати однокласникам пластмасові дощечки і водночас перевірити в них наявність пластиліну і стеків.

II. Мотивація навчально-трудова діяльності.

– Діти, відгадайте, з якої казки ці вислови: "Не їж мене, я тобі пісеньку заспіваю". (Із казки "Колобок"); "Повертайся ти додому, – буде тобі хатина!" (Із казки "Золота рибка").

– На цьому уроці ми будемо виліплювати з пластиліну фігурки персонажів з цих казок.

Учитель демонструє казкові ілюстрації та зразки фігурок персонажів.

III. Актуалізація знань учнів.

– Діти, пригадайте основні прийоми роботи з пластиліном. (Скачування кульки, розкачування заготовки, з'єднання деталей, витягування виробів, виконання заглиблення у заготовці).

– Також пригадаймо правила культури праці під час роботи з пластиліном:

✓ працювати на підкладній пластмасовій дощечці;
✓ не залишати шматочки пластиліну на столі, не кидати на підлогу;

✓ після роботи з пластиліном потрібно вимити руки або витерти серветкою.

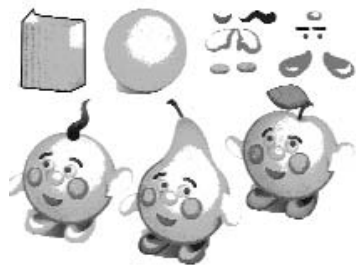
IV. Пояснення вчителя.

З пластиліну є можливість зобразити різні об'ємні фігури, а також різноманітну поверхню, яку ми будемо зображувати на наступних уроках.

Поверхню, на якій зображені нерівності, називають рельєфною. А її випуклі частини – **рельєфом**. Якщо ж зображення виступає над поверхнею низько, то називають **барельєфом**.

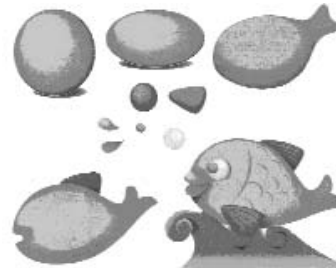
V. Самостійна робота учнів.

Користуючись прийомами ліплення (скачуванням, з'єднанням, витягуванням) третьокласники вилі-

люють за вибором фігурки персонажів казок "Колобок", "Золота рибка" за малюнками в підручнику.

Учитель радить дітям зобразити Колобка у формі відомих їм фруктів, а рибку на хвилях. Разом з учнями згадує решту персонажів казок і дає завдання дітям виліпити по одному персонажу вже з власної уяви, виявивши образне мислення і фантазію. Наголошує на тому, щоб усі дійові особи казок були відображені.

Фізкультхвилинка.

Рибки плавають, пірнають,
Потім знову виринають,
Хвостиками хлопають
і плавцями рухають.
Раз-два – всі пірнаєм,
Три-чотири виринаєм.
П'ять, шість, сім –
Працювати треба всім.

Учитель стежить за діяльністю всього класу й кожного учня зокрема, за дотриманням правил культури праці під час роботи з пластиліном. За необхідності консультує, допомагає дітям зобразити окремі вирази обличчя (мордочки) персонажів казок.

VI. Виставка дитячих робіт.

Учитель рекомендує дітям окремо виставити всі персонажі казки "Колобок" і окремо казки "Золота рибка". Один учень розповідає сюжет казки. Колективно оцінюють переможців, враховуючи подібність, творчість, естетичність, а також і розповідь казки.

VII. Підсумок уроку.

– Діти, завжди поцінують ті роботи, які мають конкретні застосування. Де ми можемо застосовувати створені вами вироби? (Подарувати меншим братикам і сестричкам).

– А також доручимо нашим переможцям розповісти казки для молодшої групи дитсадочка, використовуючи окремі ваші роботи як наочність.

VIII. Прибирання робочих місць.

Під час прибирання робочих місць учитель стежить за тим, щоб діти не залишали шматочки пластиліну на столах чи підлозі і щоб вимили руки або хоча б повитирали серветками.

Тема. Декоративні квіти з дроту.

Мета. Вдосконалювати вміння і навички учнів зі створення виробів з дроту, вчити застосовувати допоміжні матеріали (нитки) для виготовлення декоративних виробів. Розвивати творчість, фантазію, художній смак. Виховувати у дітей естетичність, відчуття прекрасного.

Матеріали та інструменти: відрізки тонкого мідного дроту, кольорові нитки, гострозубці (кусачки).

Н а о ч н і с т ь: малюнки та зразки декоративних квітів.

Хід уроку

I. Організація учнів до уроку.

Учитель з'ясовує наявність у дітей необхідних матеріалів і рекомендує тим учням, які виготовлятимуть квіти з нитками, працювати попарно. Дає завдання черговим видати на кожен ряд гострозубці (кусачки).

II. Актуалізація знань учнів.

– Діти, пригадайте, де виготовляють дріт? (На металургійних заводах).

– Які ви знаєте види дроту? (Сталевий, мідний, алюмінієвий).

– Як ви зможете їх розрізнити? (Сталевий – сірого кольору, твердий, алюмінієвий – білого кольору, м'який, а мідний – червоного, середньої твердості).

– Якими інструментами відрізуватимемо дріт? (Гострозубцями).

III. Мотивація навчально-трудої діяльності.

– Сьогодні ми виготовлятимемо з дроту декоративні квіти. Декоративний – це такий, що прикрашає. Хто з вас зуміє виготовляти квіти з дроту і кольорових ниток, той отримає ще красивіші квіти.

Учитель демонструє малюнки та зразки декоративних квітів і наголошує на тому, що квіти мають бути красивими, естетичними.

IV. Послідовність трудових дій.

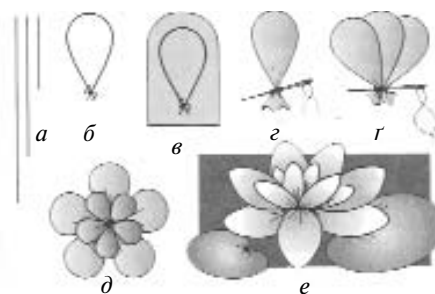
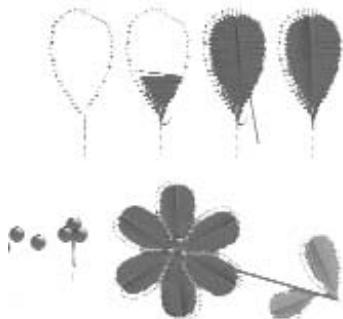
Квіти з дроту.

1. Відрізки тонкого мідного дроту скручують удвоє.

2. Вигинають пелюстки, створюючи з них верхню частину квітки і кріплять до стебла (пелюстки також можна вигнути зі спіралі, яку отримують від намотування дроту на стержень кулькової ручки).

3. Вигинають зі скрученого дроту листочки і кріплять до стебла квітки.

Кілька однакових квіток бажано закріпити у підставці використаної пластмасової малої тари або виліпленої з пластиліну.

Квіти з дроту і кольорових ниток.

1. Намотують тонкий мідний дріт на стержень кулькової ручки, утворюючи спіраль.

2. Вигинають з утвореної спіралі пелюстки квітки.

3. Обмотують пелюстки кольоровими нитками.

4. З'єднуючи кілька пелюсток, створюють верхню частину квітки.

5. Приєднують її до стебла (скрученого вдвоє дроту).

6. Таким самим способом виготовляють листочки, обмотують їх зеленими нитками і кріплять до стебла.

Бажано прикрасити середину квітки жовтим бісером.

V. Самостійна робота учнів.

Завдання бажано виконувати диференційовано. Здібним учням, у яких наявний дріт і кольорові нитки, можна рекомендувати створення складніших декоративних квітів. А решті учнів будуть доступні квіти з одного дроту.

Учитель стежить за діяльністю всього класу й кожного окремого учня. Консультує, допомагає, за потреби, у складанні створених дітьми пелюсток у зображувану квітку. Наголошує на тому, що в жодному разі не можна відрізати дріт ножицями, а тільки гострозубцями (кусачками).

VI. Виставка-ярмарка декоративних квітів.

Учитель пропонує організувати виставку-ярмарку створених декоративних квітів. Члени журі, як покупці, "платитимуть гривнями". Кожна гривня прирівнюється до одного бала, а їх сума – до оцінки. (Папірці з цифрами 10, 5, 2, 1 бажано заготовити раніше).

Найкращі декоративні квіти журі рекомендує для постійно діючої виставки дитячої творчості.

VII. Підсумок уроку.

– Діти, що ми навчилися виготовляти на сьогоднішньому уроці? (Декоративні квіти).

– Як ви розумієте слово "декоративні"? (Це такі, що прикрашають).

– В даному випадку слово "декоративні" вжито ще як "штучні прикраси" – уточнює вчитель.

VIII. Прибирання робочих місць.

Чергові перевіряють учнівські робочі місця і складають гострозубці у шафу. Учитель рекомендує невикористані відрізки дроту не викидати, а вдома з них виготовити квіти за власним задумом або створити декоративні квіти з дроту і капронової тканини.